

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Jiřího Derfla a Mgr. Ladislava Vaško ve věci

žalobce: **Krajina budoucnosti, z. s.**, IČO: 19718837
sídlem Luční 266, 431 59 Vysoká Pec
zastoupený advokátkou JUDr. Markétou Soukupovou
sídlem Josefa Ressla 1808/3, 434 01 Most

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

za účasti osoby
zúčastněné na
řízení: **Severní energetická a. s.**, IČO: 28677986
sídlem Václava Řezáče 315, 434 01 Most
zastoupená advokátem JUDr. Petrem Voříškem, Ph.D., LL.M.
sídlem Přístavní 321/14, 170 00 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2024, č. j. MZP/2024/220/624,
o návrzích žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě a na nařízení předběžného
opatření

takto:

- I. Návrh žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě **se zamítá.**
- II. Návrh žalobce na nařízení předběžného opatření **se zamítá.**
- III. Žalobce **je povinen** zaplatit Krajskému soudu v Ústí nad Labem soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši **1 000 Kč** ve lhůtě **tří dnů** od právní moci tohoto usnesení.
- IV. Žalobce **je povinen** zaplatit Krajskému soudu v Ústí nad Labem soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření ve výši **1 000 Kč** ve lhůtě **tří dnů** od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Krajský úřad Ústeckého kraje rozhodnutím ze dne 15. 2. 2024, č. j. KUUK/012487/2024, podle § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů“) vydal oznamovateli Severní energetická a. s. závěr zjišťovacího řízení, že záměr „*Ekologická obnova lomu ČSA*“ nemůže mít významný vliv na životní prostředí a nebude posuzován podle zákona o posuzování vlivů. Žalobcovo odvolání proti tomuto rozhodnutí žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 6. 2024 zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

2. Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou, ve které současně navrhl, aby soud žalobě přiznal odkladný účinek ve smyslu § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
3. V tomto návrhu žalobce uvedl, že v případě realizace žalobou napadeného rozhodnutí by mohlo dojít k nevratným a těžko odčinitelným újmám na životním prostředí v lokalitě velkolomu ČSA. Měl za to, že existence újmy na jeho straně je zjevná již ze samotného žalobou napadeného rozhodnutí. S ohledem na charakter napadeného rozhodnutí nemůže podle žalobce dojít k újmě dalších osob, neboť žaloba cílí na dosažení ochrany přírody a krajiny, ochrany příznivého životního prostředí a ochrany zdraví obyvatel v Podkrušnohoří. Žalobce konstatoval, že přiznání odkladného účinku žalobě bude znamenat pouze odložení realizace tzv. sukcese do doby, než bude věc pravomocně posouzena soudem. To podle žalobce není v rozporu s veřejným zájmem, který by stál nad ochranou přírody a krajiny, ochranou příznivého životního prostředí a ochranou zdraví obyvatel v Podkrušnohoří.
4. Žalobce dále pro případ, že by soud neshledal splnění podmínek pro přiznání odkladného účinku žalobě, z procesní opatrnosti navrhl nařízení předběžného opatření tohoto znění: *„Účastníci i třetí osoby jsou povinni zdržet se realizace záměru – ‚Ekologická obnova lomu ČSA‘, a to do doby pravomocného skončení soudního řízení před krajským soudem a popř. Nejvyšším správním soudem.“*
5. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že v daném území byl již zahájen proces vyhlášení maloplošného zvláště chráněného území (Národní přírodní památka – Lom ČSA) a Obvodní báňský úřad v Mostě v současné době projednává změnu Souhrnného plánu sanace a rekultivace lomu ČSA z roku 2016. Přiznáním odkladného účinku by v případě zániku biotopů zvláště chráněných druhů v důsledku realizace původního plánu sanace a rekultivace z roku 2016 došlo ke střetům se zájmy ochrany životního prostředí. S ohledem na výše uvedené žalovaný neshledal důvodným, aby soud žalobě přiznal odkladný účinek, popř. nařídil předběžné opatření.
6. Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření uvedla, že požadavek žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě není důvodný. Připomněla, že jeho přiznání musí být vyhrazeno pro výjimečné případy. Zdůraznila, že újma na straně žalobce musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická, a její vznik musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jinými právními následky napadeného rozhodnutí. Podle osoby zúčastněné na řízení žalobce poukázal na údajnou hrozbu újmy toliko v obecné rovině a neuvedl jakákoli konkrétní tvrzení ani důkazy. Konkretizovala, že z tvrzení žalobce není zřejmé, co má na mysli realizací napadeného rozhodnutí, jaká konkrétní újma by měla vzniknout, jaká má být intenzita hrozící újmy, z jakých konkrétních okolností újmu dovozuje a z čeho dovozuje, že přímo plyne z právních účinků napadeného rozhodnutí. Osoba zúčastněná na řízení podotkla, že žádná závažná, bezprostřední a reálná újma vyplývající z právních účinků napadeného rozhodnutí žalobci nehrozí, neboť napadeným rozhodnutím nedošlo k povolení záměru či jakékoli jeho části. Dále vyjádřila přesvědčení, že naopak státu, jakožto vlastníku dotčených pozemků v jádrové oblasti, hrozí v případě přiznání odkladného účinku žalobě újma spočívající zejména v ohrožení či zmaření možnosti aplikace přirozené obnovy území v intencích záměru, plynoucí z rizika realizace sanačních a rekultivačních prací podle plánu z roku 2016. Osoba zúčastněná na řízení uvedla, že by mohla být vystavena nepřiměřenému riziku negativních důsledků spojených buď s neplněním povinnosti k zajištění sanace a rekultivace pozemků dotčených těžbou, nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

naopak s porušením povinnosti podle § 40 odst. 5 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, přičemž po ní nelze spravedlivě požadovat, aby toto riziko nesla. Podle názoru osoby zúčastněné na řízení brání přiznání odkladného účinku rovněž důležitý veřejný zájem na zajištění řádné sanace a rekultivace těžbou dotčeného území, resp. zájem na ochraně přírody a krajiny, a to přírodě blízkou obnovou těžbou narušeného území.

7. Návrh na nařízení předběžného opatření osoba zúčastněná na řízení označila za neprojednatelný a nedůvodný. Podotkla, že návrh neobsahuje přesné vymezení povinnosti, která má být uložena, a přesné určení adresáta povinnosti. Návrh by proto měl být odmítnut. Osoba zúčastněná na řízení dále uvedla, že nebyly splněny podmínky pro nařízení předběžného opatření, neboť žalobce netvrdil žádnou hrozbu vážné újmy, nijak ji neosvědčil a ani mu s ohledem na časový kontext předpokládané doby trvání řízení o žalobě nehrozí. Dodala, že současně po ní nelze spravedlivě požadovat, aby předběžné opatření plnila.
8. Soud předně konstatuje, že žalobce navrhl přiznání odkladného účinku žalobě a pro případ, že by soud jeho návrhu nevyhověl, navrhl nařízení předběžného opatření. V nyní řešené věci se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí správního orgánu. V případech žalob proti rozhodnutím správních orgánů přichází v úvahu aplikace institutu odkladného účinku žaloby i předběžného opatření, jakožto obecného nástroje pro mezitímní úpravu poměrů mezi účastníky. Za současné právní úpravy platí, že lze-li účinky spojené se správním rozhodnutím, které je předmětem žaloby, odvrátit přiznáním odkladného účinku žalobě, má tento procesní prostředek přednost a návrhu na nařízení předběžného opatření nelze vyhovět. Existují přesto zvláštní případy, kdy by přiznání odkladného účinku žalobě nedokázalo nastolit takovou situaci, aby byla osoba dotčená žalobou napadeným rozhodnutím ochráněna před účinky správního rozhodnutí. Pro takový případ má osoba k dispozici návrh na nařízení předběžného opatření.
9. Vztahem předběžného opatření a odkladného účinku se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-39, č. 4039/2020 Sb. NSS. V něm konstatoval, že *„vydání předběžného opatření tak může připadat do úvahy typicky v těch situacích, kdy samotné přiznání odkladného účinku žalobě či kasační stížnosti nemůže zatímtní poměry účastníka dostatečně ochránit nebo tam, kde nebudou pro jeho přiznání splněny podmínky, ale přesto bude na místě některé dopady správního orgánu zmírnit. Zákon tedy nově dovoluje žádat o předběžné opatření i tam, kde lze podat návrh na přiznání odkladného účinku. Přesto to však neznamená, že by předběžné opatření a odkladný účinek bylo možno volně zaměňovat, respektive že by navrhovatel mohl libovolně volit mezi tím či oním instrumentem ochrany svých zatímtních poměrů. Odkladný účinek zůstává speciálním institutem ve vztahu k obecnějšímu předběžnému opatření. Je jistě představitelné, že žalobce (stěžovatel) uspěje jak co do přiznání odkladného účinku, tak i co do vydání předběžného opatření, to ovšem jen v takové záležitosti, kam prosté přiznání odkladného účinku »nedosáhne«. Žalobce (stěžovatel) se tedy bude předběžným opatřením domáhat něčeho, co nelze vyřešit jen odkladem některého z účinků správního rozhodnutí“.*
10. Soud se proto nejprve zabýval návrhem žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě.
11. Podle § 73 odst. 1 a 2 s. ř. s. platí, že podání žaloby nemá odkladný účinek, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. Soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

12. Odkladný účinek představuje zcela mimořádný institut, kterým je prolamována vykonatelnost napadeného rozhodnutí před tím, než je podrobena soudnímu přezkumu ve věci samé. Lze jej aplikovat pouze v mimořádných případech, kdy účastník řízení dostatečnými a hodnověrnými důkazy doloží splnění zákonných podmínek pro přiznání odkladného účinku žalobě.
13. K přiznání odkladného účinku žalobě je přitom nutno kumulativně splnit tři podmínky, jejichž naplnění má žalobce tvrdit a prokázat k návrhu doloženými důkazy. První podmínkou je existence újmy, která by byla žalobci způsobena výkonem nebo jinými právními následky napadeného rozhodnutí. Existence újmy, byť není výslovně v § 73 odst. 2 s. ř. s. vyjádřena, je bezpochyby nutným předpokladem pro posouzení následujících dvou podmínek (újma hrozící žalobci se poměřuje s újmou jiných osob a veřejným zájmem). Existence újmy je v některých typech řízení zjevná již ze samotného žalobou napadeného rozhodnutí, a žalobce tak nemusí způsobení újmy zvláště dokládat. Zejména se jedná o případy, kdy je žalobci uložena povinnost uhradit peněžní sankci (pokutu), neboť již z napadeného rozhodnutí v těchto případech vyplývá, že se žalobcův majetek zmenší, a tím mu bude způsobena újma. Na druhou stranu v případech, kde není hrozící újma zjevná již z napadeného rozhodnutí, musí žalobce konsekventně tvrdit, že mu hrozí způsobení újmy, a musí své tvrzení i řádně doložit. Druhá podmínka pro přiznání odkladného účinku žalobě spočívá v existenci nepoměrně větší újmy žalobce, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a to ať už byly, či nebyly účastníky předchozího správního řízení. Při posuzování druhé podmínky provádí soud poměrování vedle sebe stojící újmy konkrétních subjektů. I tato podmínka může být s ohledem na charakter věci splněna již tím, že další osoby nebyly správním řízením dotčeny, neboť účastníkem byl pouze žalobce. O takový případ se jedná zejména u správního řízení trestního, kde je rozhodováno o vině žalobce a s tím spojené sankci. Splnění této podmínky bez dalšího nutného tvrzení žalobce a předložení relevantních důkazů musí být zjevné již z napadeného rozhodnutí. Konečně třetí podmínkou, která musí být splněna, je převážení újmy hrozící žalobci nad veřejným zájmem, kterým je vždy, avšak nejen, zájem na výkonu pravomocných rozhodnutí správních orgánů. U třetí podmínky soud zvažuje, zda žalobci hrozí natolik závažná újma, že veřejný zájem či veřejné zájmy musí dočasně do meritorního rozhodnutí věci soudem ustoupit zájmům žalobce.
14. Soud veden shora uvedeným testem po vyhodnocení veškerých skutečností souvisejících s tímto případem dospěl k závěru, že návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě nelze vyhovět. Žalobce totiž neprokázal splnění hned první podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobě, tj. existenci újmy, která by mu byla způsobena výkonem nebo jinými právními následky žalobou napadeného rozhodnutí.
15. V projednávané věci žalobce brojí proti rozhodnutí, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí krajského úřadu ve zjišťovacím řízení, podle kterého daný záměr nemá významný vliv na životní prostředí a nebude posuzován podle zákona o posuzování vlivů. Tuto okolnost považuje soud pro nyní řešenou věc za zcela stěžejní, neboť napadeným rozhodnutím ani jemu předcházejícím rozhodnutím krajského úřadu nedojde k realizaci záměru, tj. ekologické obnově lomu. Následkem rozhodnutí správních orgánů se faktický stav daného území nijak nezmění, neboť na základě napadeného rozhodnutí (ani předcházejícího

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozhodnutí krajského úřadu) nemůže dojít k samotné realizaci obnovy, ale budou následovat další řízení (zejména územní a stavební), ve kterých bude o realizaci obnovy, tedy povolení záměru rozhodnuto. O újmě by bylo možno uvažovat teprve v situaci, kdy budou vydána příslušná povolení (zejména územní a stavební), na jejichž základě budou moci začít stavební a jiné práce na obnově lomu. V tomto ohledu tedy povaha žalobou napadeného rozhodnutí obecně vylučuje možnost přivodit žalobci újmu předpokládanou v § 73 odst. 2 s. ř. s.

16. Prokázat negativní důsledek (újmu) spočívající ve výkonu napadeného rozhodnutí, jakožto jednu z podmínek pro přiznání odkladného účinku žalobě, bylo výhradně na žalobci. Tuto povinnost však žalobce nesplnil, jelikož z výše uvedeného je zjevné, že výkon napadeného rozhodnutí nemůže znamenat jím tvrzenou újmu ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s.
17. Vzhledem ke shora popsaným skutečnostem, kdy je možno konstatovat, že žalobce již ohledně první ze tří kumulativně daných zákonných podmínek pro přiznání odkladného účinku žalobě neunesl břemeno důkazní (neprokázal hrozící újmu), ztratilo na významu, aby se soud zabýval případným splněním ostatních dvou zákonných podmínek, jak byly vymezeny shora. Soud proto návrh žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě výrokem I. tohoto usnesení zamítl.
18. Soud tedy nevyhověl návrhu žalobce a žalobě nepřiznal odkladný účinek, a proto se následně zabýval návrhem žalobce na nařízení předběžného opatření.
19. Podle § 38 odst. 1 s. ř. s. platí, že *byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*
20. Předběžné opatření představuje zcela mimořádný institut, kterým je zpravidla prolamována vykonatelnost napadeného rozhodnutí před tím, než je podrobeno soudnímu přezkumu ve věci samé, podobně jako je tomu i v případě přiznání odkladného účinku žalobě. Tento institut lze aplikovat pouze v mimořádných případech, kdy účastník řízení dostatečnými a hodnověrnými důkazy doloží, že mu hrozí vážná újma. Pro hrozbu vážné újmy je možno uložit takovou povinnost i třetí osobě, ovšem toliko za předpokladu, že to po ní lze spravedlivě žádat. Soud má za to, že třetí osobě, která není účastníkem soudního řízení, tak může uložit povinnost podle § 38 odst. 1 s. ř. s. za ještě přísnějších podmínek, než je tomu v případě účastníka soudního řízení.
21. Výkladem pojmu vážná újma jakožto základní podmínky pro nařízení předběžného opatření se zabýval Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006-37, č. 910/2006 Sb. NSS. Vyslovil, že „*vážnou újmu je nutno zejména rozumět takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě, že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených*“. Zdejší soud dodává, že účelem předběžného opatření je zajistit, aby soudní rozhodnutí ve věci samé mohlo mít reálně účinky pro právní poměry účastníků, a to tím, že se dočasně zabrání intenzivním zásahům do jejich právní sféry. Předběžné opatření proto lze kdykoli

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zrušit nebo změnit (tj. rozšířit či zúžit rozsah omezení, která byla povinnému účastníku uložena), změní-li se poměry (srov. § 38 odst. 4 s. ř. s.).

22. Jak vyplývá ze shora uvedeného, jednou z nejzásadnějších podmínek pro nařízení předběžného opatření je objektivní existence vážné újmy, která reálně účastníkovi řízení hrozí v případě, že by po dobu řízení před soudem nebyly upraveny poměry tak, že bude účastníku řízení či třetí osobě uloženo něco konat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Závažnost újmy, která žalobci v důsledku žalobou napadených rozhodnutí hrozí a která by odůvodňovala nařízení předběžného opatření, nicméně nebyla ze strany žalobce prokázána.
23. Žalobce neprokázal, že by napadeným rozhodnutím došlo k újmě na životním prostředí. Za dané situace, kdy nebyla dostatečně prokázána vážná újma na straně žalobce, není podle názoru soudu možné zasáhnout do práv účastníků řízení ani třetích osob.
24. Soud zdůrazňuje, že bylo povinností žalobce, aby v návrhu na nařízení předběžného opatření tvrdil relevantní skutečnosti týkající se existence újmy a aby tyto skutečnosti současně též doložil. Bez toho soud nemůže hodnověrně ověřit splnění zákonných podmínek pro nařízení předběžného opatření ani zhodnotit, zda by případná trvající nebo hrozící újma mohla zasáhnout do jeho právní sféry takovým způsobem, že by po něm nebylo možné spravedlivě požadovat, aby tento zásah nadále snášel.
25. Vzhledem ke shora popsaným skutečnostem je možno konstatovat, že žalobce neunesl břemeno tvrzení ani břemeno důkazní, a proto soud jeho návrh na nařízení předběžného opatření výrokem II. tohoto usnesení zamítl.
26. Podání návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě podléhá soudnímu poplatku ve výši 1 000 Kč (*per analogiam* položka 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích). Poplatek je splatný vznikem poplatkové povinnosti (§ 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích). Povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o tomto návrhu rozhodnuto a v němž byla navrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit [§ 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích; usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2024, č. j. 9 As 270/2023-21, bod 21]. Soud proto výrokem III. tohoto usnesení uložil žalobci povinnost příslušný soudní poplatek zaplatit.
27. Soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě je žalobce povinen uhradit bezhotovostně převodem na účet Krajského soudu v Ústí nad Labem číslo: **3703-3024411/0710**, vedený u České národní banky. Závazný variabilní symbol pro identifikaci platby je: **1414912024**.
28. Podání návrhu na nařízení předběžného opatření rovněž podléhá soudnímu poplatku ve výši 1 000 Kč (položka 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích). Poplatek je splatný vznikem poplatkové povinnosti (§ 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích). Povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o tomto návrhu rozhodnuto a v němž byla navrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit [§ 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích; usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2024, č. j. 9 As 270/2023-21, bod 21]. Soud proto výrokem IV. tohoto usnesení uložil žalobci povinnost příslušný soudní poplatek zaplatit.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

29. Soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření je žalobce povinen uhradit bezhotovostně převodem na účet Krajského soudu v Ústí nad Labem číslo: **3703-3024411/0710**, vedený u České národní banky. Závazný variabilní symbol pro identifikaci platby je: **1414922024**.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Ústí nad Labem 27. září 2024

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v. r.
předseda senátu